www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 263. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 10. падолиста, 1924. VOL. XXXII. No. 263. Jersey City, N. J., Monday, November 10, 1924. THREE CENTS

Суд піддержує стейтовий закон проти Ку-Клакс-Клена.

БОФАЛО, Ню Йорк, 7. падолиста. — Перед місцевим стейтовим судом ішла нині цікава росправа, в котрій ходило о конституційність стейтового нюйорського закона, звереного проти потайної організації Ку-Клакс-Клена.

Сей стейтовий закон, званий законом Вокера, забороняє всякі потайні організації, звязуючі членів присягою, з виїмком запомогових товариств, та приказує всім другим тайним організаціям предкладати урядови спис членів, свої статути та протоколи зі засідань.

Ку-Клакс-Клен не сповнив домагань закона, а коли стейтова влада потягнула його до відвічальности, він витягнув цілу справу до суду, заставляючися тим, що мовляв закон Вокера противиться конституції, бо він безпотрібно вмішується в круг горожанських свобід, бо він забороняє організації ще, заким вони щонебудь проти закона зробили.

Стейтовий суд розглянувши сі закиди, прийшов до переконання, що закон Вокера не нарушує конституційних свобід. Законодатні тіла дуже часто видають закони, забороняючі деякі організації, ще заким вони зробили щонебудь протизаконного.

Адвокати Клена заявили сейчас відклик від судового оречення.

ВАГАННЯ КУЛИДЖА ЩОДО СКЛИКАННЯ НАДЗВИЧАЙНОЇ СЕСІЇ КОНҐРЕСУ.

ВАШИНҐТОН, 7. падолиста. — Президент Кулидж ще не рішився, чи скликати йому надзвичайну сесію конгресу.

Така сесія малаби бути скликана десь на початку марта слідуючого року, а першою справою, яку вона взялаб під увагу, булаби певно справа обниження податків, як се обіцяли републиканські провідники при виборах. Президент, однак, вагається зі скликанням сеї сесії тому, бо він зовсім непевний, як сей конгрес поставиться до його пропозиції. З того огляду він рішився підождати на голоси других републиканських провідників.

Колиб сеї надзвичайної сесії не було, тоді конгрес зібравби[illegible] свою 60-у сесію, яка малаби [illegible] грудни слідуючого року.

РЕПУБЛИКАНЦІ МАЮТЬ НАДВИШКУ.

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — Републиканський партійний заряд оповістив, що він дістав на вибори більше гроша, як видав.

Остаточний обрахунок жертв показує що републиканці зібрали на вибори понад 4 міліони долярів. Всіх жертводавців було коло 80,000.

САМОГУБСТВО ПОБИТОГО КАНДИДАТА.

ПАНА, Илинойс, 7. падолиста. — В Шелбівил отроївся аспіриною Джан Крокет, 49-літний адвокат, котрий був при втіркових виборах кандидатом демократичної партії на уряд державного прокуратора. В листі до жени жалував він свого кроку, але каже, що невдачна кандидатура підорвала його фінансово.

ПЛЯНИ ВИСТАВИ У ФІЛЯДЕЛФІ.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, 7. падолиста. — Комітет для вшанования 150-літної річниці проголошення Декларації Независимости подав уже до публичного відома пляни великої вистави, яка має бути в тій цілі уряджена.

Ся вистава має відбутися в Філядельфії в часі від 14. червня до 17. вересня 1926 року. На кошти сеї вистави визначено суму 5 міліонів долярів.

КООПЕРАТИВНИЙ КОНҐРЕС.

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — В сали Ґрінвич Гавзу зібрався тут кооперативний конгрес. На ньому є представники 333 організацій з цілого краю.

Головною справою на конгресі є питанне кооперативних мешкань.

КОЛЬОСАЛЬНА КОНСОЛІДАЦІЯ ПЕКАРЕНЬ.

НЮ ЙОРК, 7. падолиста. — В стейті Міреленді мають незадовго заінкорпорувати величезне пекарське підприємство, яке має обєднати в собі цілий ряд других пекарських підприємств, межи котрими вже є справдішні кольоси.

Шери сего нового підприємства мають виносити пів міліярда долярів. Підприємство хоче захопити в свої руки весь пекарський промисл цілої східної полоси Злучених Держав.

ВЕЛИКІ ПОЖАРИ ЛІСІВ В СТЕЙТАХ НЮ ЙОРКУ ТА НЮ ДЖЕРЗІ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 7. падолиста. — Цілу північну полосу стейту Ню Джерзі та сусідуючу з ним полосу стейту Ню Йорку захопили великі пожари лісів.

Пожар розтягнувся на 14 миль завширшки та загрозив ряд сіл. Проти сього змобілізовано не лишень пожарні сторожі з усіх довколишніх сіл та міст, але й цілі відділи маринарів та війска. Маринарів треба було вжити головно для стереження, щоби огонь не добувся до кількох федеральних маґазинів пороху, в тій околиці положених.

Спільним зусиллям сих людий удалося здержати дальший поступ пожарів.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ МАЛЬОВАННЄ ҐУБ.

СИРАКЮЗ, Ню Йорк, 7. падолиста. — В одним місцевім шпитали померла 14-літня дівчина Джорджія Нинґербокер, а причиною її смерти було заструєнне кровя, якого вона набралася, намалюючи собі [illegible] мальовилом до [illegible] ґуб. В [illegible] ґуб була видно [illegible].

ПАНІ ФЕРҐАСОН ХОЧЕ УРЯДУВАТИ НЕ НА ЖАРТИ.

Темпел, Тексас, 7. падолиста. — Пані Фергасон, нововибраний ґубернатор сього стейту, заявила в своїй першій розмові з ґазетярами після вибору, що вона справді хоче урядувати, „як мущина". Вона думає перевести в усьому свій погляд, а мужа буде слухати лишень на стільки, наскільки вона буде слухати других горожан стейту, як її будуть давати поради.

НАЙШЛИ ТАЙНУ ҐОРАЛЬНЮ ОДИН БЛОК ВІД КОНҐРЕСУ.

Вашинґтон, 7. падолиста. — Федеральні прогибіційні урядники попали нині на три тайні ґоральні та сконфіскували, коло тисячу ґалонів готового „муншайну". Замітно, що одна ґоральня працювала зараз в слідуючім блоку від „капітолю" (будинку де міститься обі палати Конґресу та найвисший суд). Роблено в ній сдивовищу та наливку з бросквинь.

СПРАВА УКРАЇНІЗАЦІЇ НА ЦУКРОВАРНЯХ.

Де-де, а на цукроварнях розкинених переважно між селянами, на яких працюють місцеві селяне, українізація мусілаби пустити глибокі корінї, тимчасом так не є, а виною цього не тільки ворожа до українізації адміністрація а також місцеві партійні організації, які мало про це дбають. Ось що пише про це Я Охрім, у „Вістях" з 2 Х. „Адміністративний апарат, ще досі користується перекладчиками. Особливо прославлялася під цим оглядом уманська Філія Цукратесту, яка формувала канцелярію в чаві коли українізація мала закінчитись і набрала 100 урядовців, які не володіють українською мовою. Шкодить українізації і пополнення бібліотек російськими книжками. На цю тему є богато заміток робітників по стінних ґазетах.

СМЕРТНІ ПРИСУДИ.

Дня 3. м. м. присудив окружний суд в Рівному на Волині кару смерти на селян острожського повіту Йосифа Поплавського, Трифона Андрейчука, Іляріона Саранчука, Льва Кобилу і Михайла власюка, обвинувачених в окружному нападі на помешкание Гната Острова. Президент Войцеховскі відкинув прозьбу про помилування засуджених.

ГОЛОДІВКА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

У тюрмі, при вул. Баторого у Львові вийшло на голодівку кількох українських політичних вязнів. Межи голодуючими були Остап Герецький, Іван Пушкар, Василь Гальчук, Матвій Мандрик, Іван Бабюк, Петро Микитюк, Олекса Тодорів, Юра Ославський, та Юра Вишиванюк (брат знаних філядельфійських громадян Михайла й Федора). Голодівка почалася була дня 19. вересня, а цілою її було примусити польський суд поступати після закона, та покінчити як найскорше вступне слідство. Хоча закон наказує, що суддя має се зробити, як найскорше, суд придержував обжалованих ще від квітня сього року.

Суд не сподівався, щоби вязні виконали свою загрозу. Коли, однак, вони справді вийшли на голодівку, радник суду заявив їм, що він постарає покінчити слідство до місяця. Діставши таку обіцянку, вязні дня 21. вересня покинули голодувати.

СТАН КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ (Б) УКРАЇНИ В ОДЕСЬКІЙ ҐУБ.

На недавно відбутім пленарнім засіданню одеського Ґубкому партії сконстантовано дуже злий стан партійних організацій на селах і недостачу партійних людей в низових радянських установах в районах. Одна „комячейка" в 6—8 осіб приходить пересічно на 19—20 тисяч населення. Політичний рівень членів сільських „ячеек" дуже низький. 90 прц. сільських комуністів напівграмотні. На населення роблять мале враження. Серед членів Райвиконкомів комуністи становлять ледво 7 проц.. Праця ведеться заможними й середниками, яких висуває на верх вся маса селянства. Комітети незаможних існують на папері, батрацькі організації сим ліквідуються. Комсомольських сільських „ячейок" налічується по всій ґубернії всього 6, з 593 членами. Партійні люде з ґубернії повітів ухиляються від поїздок для праці на селах.

АРЕШТУВАНЯ КРАКІВСЬКОГО ДЕФРАВДАНТА.

На днях арештувала чеська поліція в Моравській Остраві, краківського дефравданта Райхерта. Найдено при ньому усього 865 золотих. Райхерт хотів тікати за кордон літаком, але цьому перешкодила поліція.

БОЙКОТ ПОЛЬСЬКОЇ ШКОЛИ В ВИННИКАХ.

Діло повідомляє, що бойкот спольщеної школи в Винниках тревае далі. Не дивлючись на погрози і кари на родичів, які не хочуть посилати дітей до спольщеної школи, винницькі громадяни рішили витривати аж до моменту, коли права української мови в винницькій школі будуть вповні привернені.

РАДЯНСЬКА СТАТИСТИКА.

„Торговельно-промислова ґазета", що виходить у Москві, містить низку статтий під загальним заголовком.

На статистичному фронті не все гаразд. Між иншими в одній з них якийсь Петряков пише: Зметою зясування, в якій мірі на місцях не вистачає текстильного краму, та в якій мірі ціни дрібного продажу відірвані від гуртових, я зробив порівнанне цін гуртової і дрібної продажі ріжних матерій. Для цієї мети було взято по перкалю ціни держляну і середні риночні в дрібної продажі, — конюктурного інституту. Порівнанне їх вказувало, що ріжниця не осягає 10 проц.. Більш детальне вивчення статистичного матеріялу показало, що ціни дрібного продажу в більшости менші, як гуртові ціни, в той же час кореспонденці з місць подають ціни дрібної продажі на 150 — 20 проц. більше гуртових. Наприклад у селі Миронівці на Україні перкаль коштує в дрібній продажі 90 коп. за аршин, а його гуртова ціна— 32 коп. за аршин. Ця нісенітниця получається тому, що одні установи збирають ціни на перкаль ч. 6. а другі на ч. 9 і 10, а деякі просто на перкаль темний; в одному місті числять на аршени, а в другому на метри і все це разом валять у своєбідні таблиці. Що-ж у наслідку? Збирають відомости, складають середні, друкують індекси, надумують теорії і роблять висновки. І все це цілком на порожньому місці". Оттакі то червоні статистики.

СПРАВА УКРАЇНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Варшавська „Газета поранна" доносить, що наради в справі утворення українського університету добігають до кінця. Серед кандидатів намічених до обсадження гуманістичних катедр находяться проф.: Колесса Студинський, Дністрянський, Охримович, Смаль-Стоцький і Горбачевський а також доцент Верганевський і Козуба.

Французькі націоналісти зачинають наслідувати італійських фашістів.

ПАРИЖ, 7. падолиста. — Французькі націоналісти, заохочені побідою консерватистів в Анґлії і републиканців в Америці, зачали організувати свої сили проти соціялістів і комуністів.

Вони зорганізували Національну Републиканську Лігу, на якої чолі станув бувший президент Франції Александер Мільран, а тепер хотять організувати французьких фашистів на зразок італійський.

Тутешня націоналістична преса вже заповідає, що французька молодь стане в ряди і як виступила до бою проти заграничного ворога в 1914 році, так тепер виступить до бою проти внутрішнього ворога, себто соціялістів і комуністів.

ФРАНЦІЯ РАДА ЗМІНІ В АНҐЛІЇ.

ПАРИЖ, 7. падолиста. — Тутешня преса з радостю витає політичну зміну в Анґлії і новий кабінет Болдвина.

ПРЕМІЄР БОЛДВИН ОБНЯВ УРЯДОВАННЄ.

ЛОНДОН, 7. падолиста. — Нині був новий британський премієр і всі члени його кабінету на послуханню у короля Юрія V. і відтак Болдвин з цілим кабінетом обняв урядованне.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПАРАДНА ЗАБАВА.

ЛОНДОН, 7. падолиста. — Нині большевики уладили тут парадну забаву в домі бувшої царської амбасади, яку обняли в посіданне.

Над будинком повівав червоний прапор, а в середині большевицькі „дипльомати" гуляли у фраках і пили до рана.

ПОЛІТИЧНА КРІЗА В АВСТРІЇ

ВІДЕНЬ, 7. падолиста. — Австрійське правительство під проводом Зайпеля нині уступило наслідком залізничого страйку, який вибух в Австрії минувшої ночі.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАНЯЛИ ПАРИСЬКУ АМБАСАДУ.

ПАРИЖ, 7. падолиста. — Большевики заняли дім тутешньої бувшої російської амбасади.

Бувший російський амбасадор Маклаков оставив усе в порядку, навіть золотий настільний сервіс, який коштував 5 міліонів франків.

КРАСІН БОЛЬШЕВИЦЬКИМ АМБАСАДОРОМ.

МОСКВА, 5. падолиста. — Большевики призначили своїм амбасадором у Франції Леоніда Крассіна.

ВІДШКОДОВАННЄ ЗА РЕКВІЗИЦІЇ ПІДЧАС УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙНИ.

ПРАГА, 26. жовтня. — Чеські ґазети містять такі оголошення: Можна сподіватись, що в ближшому часі розпічнуться загальні переговори поміж Чесько-Словацькою республикою і Польщею у справі полагодження деяких питань, котрі досі залишились не вирішеними обома державами. Колиб такі переговори були розпочаті, то в програму їх буде включено і питанне про винагороду шкід, заподіяних чесько-словацьким старшинам від реквізиції у них коней та іншого майна підчас перевороту, а головне підчас польсько-української війни. Тому міністерство народньої оборони чесько-словацької републики пропонує всім чесько-словацьким старшинам, котрим було в ті два періоди на терені теперішньої Польщі відібрано коні, або задержано, знищено і т. п. інше їх приватне майно без винагороди, подати про те нижену заяву 45-му відділови міністерства.

СПІР ПРО МОВУ І ҐРАМАТИКУ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ РУСИ.

ПРРАҐА, 28. жовтня. — Чеські ґазети містять такі замітки: В життю Підкарпатської Руси хутко настане мабудь новий заколот з приводу питання про мову. Як відомо берегівський вчительський конґрес у свій час висловився проти тої шкільної політики, яку провадили др. Панькевич і др. Конопаськи. Тепер дра Панькевича звільнено з посади шкільного референта і він викладає яко звичайний вчитель в ґімназії в Ужгороді.

Сими днями вийшла нова граматика архидіякона Сабова, яку видало т-во Духовнича. Вчительство ніби охоче її купує, навіть за дорогу ціну, щоб задемонструвати негативне відношенне до граматики Панькевича (української) і відшкодувало згаданому товариству всі витрати на видане граматики Сабова і епархіяльна влада чим зробила її приступною для духовних шкіл. Якщо в духовних школах почнуть вчити по граматиці Сабова, то тим буде нанесено новий удар політиці шкільного референта, а тим буде ослаблено і позицію всіх українофілів від Панькевича і Волошина до Бочка і Ревала, які відстоюють в шкільному уряді напрямок український.

Чеська ґазета „Народне Освобожденє" сповіщає, що на тужестему, про мову Підкарпаття мав розмову з епископом Гебеєм редактор одної з істнуючих напрямків в вирішенню цього питання. Він вважає, що мова Підкарпаття є „малоросійська" і її не можна пристосовуватиані до української ані до великоросійської. Епископ рішуче за те, щоб дітий вчити їх рідною мовою; крім того в двох старших клясах середніх шкіл учеників необхідно вчити і мови „великоросійської", бо вони мусять мати можливість використати богатства „великоросійської" культури. Позиція, яку займає епископ, очевидно, буде рішаючою в питанню про мову навчання в церковних школах, але все слід визнати її дуже невиразною, бо з одного боку епископ визнає працю Волошина, призначивши його управителем ґірочої семинарії, а з другого ухвалює граматику Сабова. Ґазета зі свого боку вважає, що питанне про мову на Підкарпатті не може бути вирішено [illegible] „[illegible]".

Найновійші Книжки зі Старого Краю

† До характеристики українських правих партій. В. Андрієвський	10
† В обі роковини смерти Шевченка. Збірник спогадів. Бандурист	10
† Незвичні. Нариси. Б. Лепкий	15
† Пам'яти І. Франка. Збірник Злучення	10
† З минулого. Т. І. В. Андрієвський	50
† Українська літературна мова в прикладах	60
† Енеїда. Твори. Т. І., І. Котляревський	65
† Вигадки Полтавки і ін. Твори. Т. II., І. Котляревського	25
† Славянський світ і його минуле в сучасному. Д. Дорошенко 1.50, в гарній оправі в півполотно з картою Славянщини	2.00
† Спомини утікача. В. Леонтович	30
† Могили в відносині на Україні. І. Герасимович	20
† Під колесами історії. Др. С. Томашівський	25
† Жінко Вроцлавщині і ін. Твори О. Стороженка	65
† Кобзар. Т. Шевченко	1.50
† Повісті (Артист, Музика й ін.) Т. Шевченко	90
† Нарис Рада. Твори. Т. І. П. Куліш	50
† Повісті. Твори. Т. II., П. Куліш	50
† Голод на Україні. З 39 ілюстраціями. І. Герасимович	50
† Василько Ростиславич. В. Барчак	1.00
† Сестра та кобзарь. І. Сверсь	35
† Кобзарські мелодиці. Б. Кудрик	15
† Україна. Твори. Т. III., П. Куліш	30
† Псалтир. Твори. Т. IV. П. Куліш	50
† Огляд національної території України. Др. Ст. Рудницький	35
† Київ і Авель. Драма. І. Орловський	30
† Українська справа зі становища національного права. Др. Ст. Рудницький	50
† Словар українсько-російсько-польсько-латинський в двох томах кишенового формату, Б. Грінченко, в оправі	6.00
† Російсько-український словар в 1 томі в кишеневім форматі, Уманець зі Спіжа, в оправі	3.00
† Струмінь. Антологія української поезії від найдавніших до нинішних часів, Вашатуна Б. Лепкий. 2 томи	2.75
† Оповідання з Всесвітньої Історії. Ст. Борисський, в двох частях	80
† Основи Пластунства (скавтінґ). О. Бремченко	10
† З минулого. І. В. Андрієвський, в пол. оправі	1.50
† Вибір. Твори. Яків Щоголів	25
† Дорога, Гарнуна і инші оповідання. Олекса Стороженко	45

Гроші належить посилати на почтовий або експресний мані-ордер на ім'я, яке подаємо у поданій адресі.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
A Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За зміну адреси платить 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery, опісля ч. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

7 ЛІТ СТРАШНОЇ РУЇНИ.

Дня 7-ого с. м. минуло сім літ від дня 7-ого падолиста, 1917, коли то небіщик Ленін при помочі гармат здобув Петербург і Москву і зачав довгу, й досі не скінчену його наслідниками, революцію проти революції 9-ого березня, 1917, яка повалила царя Миколу II.

Найправдивійше ім'я сій 7-літній большевицькій революції — руїна.

Нині Росія і всі держави, нею нападені й окуповані, се одна велика страшна руїна.

Большевики голосили війну проти капіталізму, себто проти збирання і проти власти капіталу в приватних руках. Але ніби не хотіли знищити капіталу, тільки хотіли віддати його в руки трудовому народови, щоби користав з нього при помочі державної контролі. Одначе се було їх шахрайство, злочинне обманство мас.

Їм ходило тільки о комісарську диктатуру і о її пропаганду заграницею. А більш о ніщо інше. І на се вони вжили капіталу, себто всього добра, яке нагромаджено було в Росії працею рук і ума, а на ніщо інше. Вони його вжили в розтратний спосіб, видаючи майже все до остатка.

Добрий господар ще придбає добра до газдівства. Слабший господар бодай не розтратить надбаного. Ще гірший буде трохи тратити, а трохи оставить бодай на поправу капіталу, що йому потрібен до газдовання. А вже крайний нездара усе розтринькає і навіть робучим рукам не оставить хліба ані їх нащадкам даху над головою.

Такими крайними нездарами показались большевики. Вони брехали, що творять владу робітників і селян. Бо ані одного робітника ні селянина в тій владі немає. Робітники і селяни не мають там жадних прав, а мають обовязок давати війско, податок, кормити ватаги комісарів. Робітники терплять безробітте і голод. В обороні свого права їм навіть не вільно страйкувати. Вони не мають жадного забезпечення, і навіть якби в теорії признавано їм на старість забезпечене, так се підла брехня, бо на се нема жадного ані лишеного ані придбаного капіталу. Вкінцік таки найбільше, бо масово, убивано і нищено не ворогів селянства і робітництва, але самих таки робітників і селян, за те, що домагались признаних нібито їм прав...

А що-ж нині? Якже справа виглядає по 7 літах терору, а на порозі 8-ого року большевицької власти в так званому С. С. С. Р.?

Нехай на се відповість Троцький.

Він каже в день 7-ого с. м. усій російській армії складати „червону присягу", що буде обороняти совєтський „порядок" перед заграничними імперіялістами, дідичами, непманами, їх агентами, помічниками і наймитами.

Се значить, що большевики не знищили дідичів і мусять армію заприсягати до війни проти них, а натомісць створили непманів, їх агентів, помічників і наймитів, до бою проти яких теж мусять комісарської армію.

Се наслідок комісарської диктатури. Селянство і робітництво не має голосу і влада терористів, створивши нову клясу буржуазії, не може її походити, аж кличе армію, і то під присягою, проти неї.

Та на все те нема вже ради. Сі, що так жахливо руйнували Росію і другі, нападені нею, держави, будуть і далі руйнувати, поки не доруйнують так, що вже дійсно не останеться ніщо до руйновання.

А тоді вже ані нелюдський терор ані нелюдські брехні, обманства і шахрайства нічого не поможуть.

Сі, що так натерпілись і що недосяжно в роді людському найліпше вміють терпіти, своїми вихудлими кістьми задусять большевизм раз на завсіди.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ ДІТЯМ

Рідна Школа із західної України кличе о поміч!
Поміч дотрібна негайно!
Як помогти?

Нехай кожде українське товариство в Америці на найблизшому мітингу ухвалять від себе допомогу в сумі від 5 до 25 долярів і зараз вишле на Рідну Школу до Обєднання.

А кождий свідомий Українець і Українка нехай вишле НЕЗАПЛАЧЕНИЙ досі народній податок за 1923 і 1924 до Обєднання, в сумі 6 долярів.

Тоді Обєднане вишле зовсім вистарчаючу допомогу до старого краю на українські приватні школи і на оборону сих шкіл усіми можливими способами.

Спішіться, бо пізно люді значить занізно!

Допомогу висилати через Обєднання на адресу:
OBYEDNANYE, 847 N. Twelfth St., PHILADELPHIA, PA.

Др. Іван Крипякевич.

З ЧАСІВ РУЇНИ.

ГЕТЬМАН ТЕТЕРЯ І БРЮХОВЕЦЬКИЙ.

(Докінчення)

V. Брюховецький і Московщина.

Лівобережний гетьман Іван Брюховецький старався використати для себе повстання на Правобережжі. Він ходив з військом на правий беріг Дніпра, виявав знамени до народа і в дечому підпомагав повстанців. Він намагався переконати царя, що Московщина повинна забрати всю Україну, бо тільки тоді буде безпечна від Поляків. Він писав до царя: „Кождий господар не в нутрі дому, але перед дверми стрічає ворога, перед сіньми бороннться і кріпиться; так й Україна для Великої Росії є правдивим переддвером і охороною: бо в сі літа на плечах козацьких і всеї України король з коронним, литовським і німецьким військом, три султани з ордою, Тетеря зі зрадниками двигалися, — і до Великої Росії цим переддвером цебто Україною їх не допущено, але шаблі татарські і ляцькі на головах козацьких і всеї України затрималися"... Але у царському війску, що прислано на поміч, не було ладу, почалися дезерції, і намірений похід перепинився. Брюховецький не тільки не міг дати підмоги повстанцям, але й сам в осени 1665 мусів уступити з Правобережжя.

З того часу Брюховецький все більше був залежний від Московщини. Вже по виборі гетьмана 27. листопада 1663 р. в Батурині він відновив договір з Московщиною на основі статей Богдана і Юрія Хмельницького. Долучено ще такі точки: Гетьман обовязується доставляти московським залогам на Україні безплатно запасів поживи; заборонено продавати збіжжя на Правобережжя; заборонено вивозити до московських країв горівку і тютюн, як товари, що належали до царського монополю. Брюховецький з огляду на военний час не згодився на инші жадання Москалів, а саме щоби видати збігців з Московщини, що проживали на Україні, і списати українські доходи, та визначити з них податок до царського скарбу.

По повороті з походу на Правобережжя Брюховецький рішився поїхати на поклін цареви до Москви. Московський уряд від давна домагався, щоби український гетьман по виборі приїздив „побачити пресвітлі очі государя". Дотеперішні гетьмани відмовлялися від цеї почести, — Брюховецький перший рішився поїхати до Москви. Це була консеквенція політичних переконань гетьмана, що був щиро вірний цареви і в тій вірности бачив запоруку ліпшої будучини України. „Мене ні страх, ні ласка неприятеля, ні меч, ні огонь від православного і єдиновірного монарха нашого не може розлучити і відділити", писав сей покірний гетьман.

До Москви приїхав Брюховецький у вересні 1665 р. і лишився тут чотири місяці. З ним були два генеральні писарі, обозний, два осаули, оден судія, дальше трох полковників, понад 80 ріжних старших, делеґати козаків, міщан і духовенства, разом 535 людий. Візд до столиці відбувся святочно, на улицях були розставлені уряднпки і стрільці, гетьман з козаками був на авдієнції у царя і зложив дарунки — военні трофеї, арабські коні, ридвани, зброю, дорогоцінні одежі. Обіди, приеми і почести в столиці засліпили гетьмана, непривиклого до розкоші, і зробили йому ще дорожшим царське підданство. Він намагався примінитися до московських звичаїв, згодився приняти титул боярина і навіть згодився женитися з Московкою, боярською донькою. За його приклаком пішла стар-

шина, переважно люди неосвічені й навіть не грамотні; за титул дворян, який їм надано і за обіцяні маєтности, були готові на всякі уступки для Московщини.

Дня 1. листопада 1665 р. підписано в Москві новий договір. Гетьман зрікався на річ царя усіх податків, які платили міщане і селяне і дозволив поширити на Україну горівчаний монополь. Вибір гетьмана мав відбуватись при царськім делеґаті і вибраний гетьман мав приїздити на поклін до царя. Московські залоги в числі 11.600 людей мали бути в Київі, Чернигові, Ніжині, Новгороді, Полтаві, Кременчуці і при гетьмані в Гадячі, по можности також у Каневі, Острі, Мотовилівці і на Запорожжі. Гетьман згодився не вести зносин з иншими державами без волі царя. На київську митрополітію мав прийти російський епископ з Москви.

Цей московський договір Брюховецького був страшним ударом для української державности. Всі важні справи, за котрі боролися попередні гетьмани, тепер втрачено. Не знати, чи гетьман підписав ці умови добровільно, чи силою примушено його до цього, як він казав про це пізнійше, — все таки його рішення лягло важким тягарем на Україну.

VI. Внутрішня управа Брюховецького.

В початках гетьманства Брюховецький намагався йти у суспільних і політичних справах дещо иншою дорогою, як його попередники. Але в скорі він переконався, що незвичайно трудно перевести якісь основні реформи, — і не тільки вернувся до давних способів управи, але в своїм консерватизмі ішов ще дальше як иньші гетьмани. В суспільних справах придержувався погляду, що першим і привілейованим станом на Україні є козаки; не був він навіть противний цьому, щоби з козаків повстала нова шляхта. Инші стани старався удержати в залежности. Міщанству завидував доходів з торговлі і намагався пригнобити міщан великими податками і відібрати їм давні привілеї. До сільського населення відносився з більшим спочуванням і не хотів його ницити, але також не зробив нічого для піднесення селянства; противно за його часів кріпацтво ще закорінилося. Ще більше завів Брюховецький надії тих, що сподівалися від нього зміни в політичних відносинах. Козацькі ради не скликував ні разу за свого гетьманства, хоч чорній раді завдячував вибір на гетьмана. Рідко також радився зі старшиною. Найрадше сам видавав прикази, сам іменував полковників і навіть без суду назначав кари. Як вернувся з Москви, правлінне його стало ще більше деспотичне; навіть доступ до його особи був тяжкий. Генеральна старшина, що окружала гетьмана, складалася з незамітних людий, — більша частина їх була неграмотні! — ніколи ще так низько не стояла найвища управа України. Козаків, що виступали проти московських надужить, Брюховецький арештував і посилав до Москви, — звідтам ішли вони на заслання в Сибір.

З инших сторін діяльности Брюховецького треба назвати його скарбові реформи. Через безнастанні війни і ще більше через недостачу фахових сил, український скарб був у великому занепаді, не було ніякого буджету ні контролі над державними приходами і податками. Брюховецький перший пробував управильнити скарбові справи. Змагання його було спинити дотеперішні безплатні реквізиції, т. є. ви- [illegible] населення, а на їх місце завести постійні податки, докладно унормовані. Головний податковий тягар мав лягти на міщанство і селянство, як стани, що були свобідні від військової служби; але й козаків потягнено до деяких податків. Що до родів податків, то Брюховецький волів заводити посередні податки, т.зн. аренди, а прямі податки, лишав на другому місці. Для догляду скарбу утворено новий уряд дозорця скарбу або підскарбія; цей уряд займав — Роман Рикушка, талановитий фінансіст, дорадник гетьмана у скарбових справах.

VII. Війна з Московщиною.

Наслідки договору з Московщиною невдовзі дали себе відчути. До всіх визначнійших городів увійшли московські воєводи з залогами; українська людність відповідно до умови мусіла доставляти харчі Москалям. Знов почалися спори і непорозуміння між воєводами й українськими полковниками; московські салдати безнастанно обиджали і дратували українських міщан і селян. На Україну їхали також московські перепишики, що стали описувати всі податки й повинности; невдовзі на основі переписних книг почали стягати податки з незнаною дотепер безоглядністю. Все те хвилювало всі верстви української людности від найвищих до найнищих; в деяких місцях почалися розрухи проти московського війска. Зокрема ще інтеліґенція, особливо духовна занепокоїлася чутками, що українська церква має бути піддана під зверхність московського патріярха. На чолі невдоволених став епископ Методій, управитель київської Митрополії, недавній ще прихильник московської влади на Україні. Він писав: „Як цар хоче, щоби у нас наші вольности і права віднято і щоби був у нас московський митрополит, — радше нехайби цар казав покарати нас смертю, як щоб ми мали на це згодитись. А як приїде до Київа московський митрополит, ми запремося в монастирях і хиба нас за шию і за ноги поволочуть, — тоді московський митрополит в Київі буде".

Врешті так дуже болючо відчуто по всій Україні андрусівський договір 1667 р. Поляків Брюховецького Москалі не закликали до переговорів; Московщина потайно без порозуміння з Українцями погодилася з Поляками, відступила Польщі правобережну Україну і навіть хотіла віддати у польські руки серце України, давню столицю— Київ. Вісти про цей договір викликали страшне обурення. Вся Україна така була наповнена жалями і невдоволенням, що врешті стрепенувся і головний виновник цих подій, Брюховецький. Він побачив, що народний гнів може звернутися проти нього, — почав шукати способів, як вийти із важкого положення. Тоді навязав з ним зносини Петро Дорошенко, якого по Тетері вибрано гетьманом на Правобережжі. Дорошенко зазивав до понехання спорів і зєдинення України. За Дорошенковою порадою Брюховецький вислав до Туреччини посольство під проводом Григорія Гамалії, — думав скинути московську владу при помочі Татар і Турків. З початком 1668 р. рішився виступити проти Московщини. Дня 18. лютого з гетьманської столиці Гадячі і по всіх инших городах завізвано московських воєвод безпроволочно виступити з залогами і перейти за московську границю. Де Москалі послухали, там відворот їх відбувся спокійно, деж пробували ставити опір, там приходило до боїв з козаками і розареною людністю. Брюховецький видав універсали до народа, де повідомлював, що мусів „від руки і приязни московської відлучитися", через те, що Москалі разом з Поляками рішили Україну отчизну нашу, [illegible] ніщо обернути, вилубивши у ній всіх великих і малих мешканців". „Не хотіли ми їх з українських городів шаблею виганяти, а думали без проливу крови провадити в цілости до московської границі; але вони Москаді укриту в собі злобу виявили на шкоду нашого народа, не йшли мирно позволеною собі дорогою, і почали війну; тоді за повстанням і хвилюванням народа дізнали на собі такої шкоди, якої нам бажали, що мало живих могло втікти".

Брюховецький одначе не міг уже добути собі симпатії народа. Його полковники потайки виднеслися до Дорошенка і запросили його взяти Лівобережжя під свою булаву. Дорошенко перейшов Дніпро.

Під Опішнею зустрілися оба гетьмани — великий патріот Дорошенко і нужденний кар'єрист Брюховецький.

В цю хвилину у таборі Брюховецького прийшло до розрухів; старшина і козаки кинулися до гетьмана з криками, що через нього прийшло до війни і проливу крови і що за гетьманство вони не будуть битись. Черень почали грабувати гетьманські шатра; Брюховецького схопили за руки і привели перед Дорошенка. Дорошенко серед метушні зробив рух рукою, — хотів промовити. Але товпа зрозуміла, що це присуд смерти. Взяли безбожного Брюховецького як недостойного раба і почали шарпати і плаття на ньому різати і палками, думали чеканами та рогатинами як скаженого собаку убили його і нагого покинули". Це було 18. червня 1669 р. Так нужденно покінчив Брюховецький. Дорошенко приказав похоронити його з гетьманськими почестями в Гадячі, в церкві, яку побудував безтаямний гетьман.

ЩЕ ОДНА НОВА РЕПУБЛИКА НА УКРАЇНІ

На всякий овоч є свій сезон. У совєтській державі нині сезон на нації, як от буває сезон на огірки, кавуни, яблока тощо.

Совєтська піч пече нові „автономні республики", як добра господиня млинці. Почалося з „німецької республики". Дальше — більше. Замиготіли перед очима республики: татарська, молдаванська, жидівська...

Та нема щастя, яке-б не кінчидось. Починає вичерпуватись і ліста народностий, які можна ощасливити „національною автономією". Правда, ще лишаються нації великі, ґрунтовні, які передівсім мусіли-б дістати ПРАВДИВУ автономію. Від такої автономії, між иншим, не відмовилась би і Україна. Але ці такі небезпечні річі в державі „самовизначення народів" не годиться говорити...

Отож у совєтських урядових кругах ідуть завзяті пошукування на новими нациями, по можливости дрібними, по можливости винародовленими. Давати правдиву автономію нациям великим і живим — небезпечно. А з дрібними й виродженими племенами можна безпечно бавитись у „самовизначенне". Ім від того не буде користи, а совєтській владі — шкоди. А яка за те честь! Яка слава! Он, які ми ліберальні й вільнолюбні! Не жалуємо ніяких заходів ні коштів, аби тільки всіх ущасливити! Знайдіть других таких на широкому світі!...

За повним вичерпанням усіх кандидатів, яких можна було-б ощасливити національною автономією, совєтська влада тепер приступає до штучного розведення таких кандидатів. Коли наука вже давно дійшла до того, що в інкубаторах можна штучно розводити курчат, то чому не приложити цього способу і до цілих народів? Положити в інкубатор мумію якоїсь давно щезнувшої нації; добре її нагріти; потім дмухнути на неї автономією, — от і діло буде готове.

Першу таку пробу совєтська влада тепер робить над т. зв. „Маріюпільськими Греками". Десь у степах північного побережа Азовського моря живе кілька десятків тисяч колишніх Греків чи Татарів, які бажакають мішаною грецько-татарсько-українською мовою; не мають ніякої культури; мешкають у первісних умовах; — взагалі стоять майже на тому самому рівні, що й Цигани, тільки що не мандрують, а тримаються одного місця.

Совєтські учені тепер додумались до того, що маємо тут до діла не з ким іншим, як з НАЩАДКАМИ КОЛИШНІХ ГОТІВ. Питанне про походженне „маріюпільських Греків" може справді бути дуже цікавим для учених дослідників. Але совєтська влада підходить до справи не з цього боку. Їй потрібні за всяку ціну нові нації, щоб хвалитись перед світом своєю ліберальною національною політикою. „Нині, мовляли, коли радянська влада неухильно переводить в житте право всіх націй на самовизначенне... наспіла справа ідейно та матеріяльно допомогти відродженню цеї забутої народности".

Нема сумніву, що через якийсь час прочитаємо „радісну звістку" про створенне на Україні „готської республики". Правда, нею не можна буде нікого вколоти. Рівнож нікого не можна буде нею задобрити, як задобрили — чи хотять задобрити — совєти світове жидівство „жидівською республикою". Що кому Готи і що хто Готам?! Але всетаки шум бере, а за тим шумом світ забуде, як терплять під тою „ліберальною" політикою совєтів Українці, Білоруси, Грузини та інші не мертві народи...

Читачу, чи не маєте в запасі якоїнебудь забутої й дрібної нації? Швидше нагадайте про неї большевикам. Спасибі скажуть, а то й орденом „червоного прапора" вшанують.

Мартин Гак.

ENSLAVED COUNTRY IN EUROPE

The War for Freedom and Democracy won thanks to the supreme efforts of the United States.

As a result of our precious victory many enslaved peoples were liberated.

Poland was freed from Russian domination, and Ukrainian Galicia was freed from Austrian domination. Both these countries were liberated by the same saviour and both had the same right to freedom and independence.

Both Poland and Ukrainian Galicia proclaimed their independence, set up their Governments, and organized their Armies.

Ukrainian Galicia then began the work of bringing the country back to peacetime conditions.

Poland, on the other hand, gave full rein to her notorious territorial supidity, devoted all her forces to the organization of a vast army, and started a number of annexationist wars against her neighbors.

The first victim of Polish lust for territory was Ukrainian Galicia, famous for its oil fields and rich soil.

In May, 1919, the Polish Army invaded Ukrainian Galicia, struck terror into the hearts of the peaceful population with deeds of indescribable cruelty and wantonness, drove out the Ukrainian Army and Government, which were unprepared for such baseness and treachery from the newly liberated Poles, and with the iron heel of militarism crushed the fair blossom of liberty which had bloomed in Ukrainian Galicia under the genial warmth of the principles of liberty, equality, and fraternity for all.

The Polish militory rule of Ukrainian Galicia continues to the present day. It is maintained with fire and sword. The atrocities perpetrated by the Poles in Ukrainian Galicia are comparable only to the horrors comitted by the Turks in Armenia.

Ukrainian Galicia is under the military occupation of Poland. The real sovereign of this country is "Ukraina".

Найгарніша для нас
Заграничная квітка!
Найлюбіше лице,
Що стрічається зрідка.

Найчистіша сльоза
Причарована штукою;
Найкріпша любов
Усвячена розлукою.

І. Франко.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє, що місячний мітинґ відбудеться о год. 7.30 вечером в середу, 12. падолиста в залі церковній, 149 Court St. На порядку дня справоздання контролі і обовязкове вирішенне залеглих надежитостий місячних; [illegible] чоловіки [illegible] 60 зі вступним [illegible] Шановні Селяни! [illegible] Секретарь.

ТРЕТИЙ КОНГРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

що відбувся в Філядельфії, Па., дня 28. жовтня 1924 року.

(Продовження) **(8)**

Які-ж це дальші помилки? Це якраз ті, що відносяться в першій мірі до Західної України. Ті самі, що підписували версальський договір як, бувший англійський премер Ллойд Джорж, або б. італійський премер Нітті, писали і говорили нераз, що той договір мусить бути змінений — що Франція мусить змінити своє становище супроти Німеччини. І так дійсно недавно в Лондоні сталося. Ті самі державні мужі, а рівнож і другі говорили і писали, що створення великої Польщі є рівнож подібною помилкою, яка тяжить на Европі спинює унормоване політичних і економічних відносин. Вони виразно запевняють, що коли Шлеск верне назад до Німців, коли буде знесений штучний данціґський коридор а українські, білоруські та литовські землі освободяться, тоді буде можна говори серіозно про можливість мира в Европі. А коли тисненим Польщею українським селянам в Галичин (як каже в одній з послідних своїх статей Ллойд Джордж) урветься терпець і вибухне революція, то їх браття з російської України певно не будуть тому приглядатися спокійно, а підуть на поміч і що буде тоді з Польщею?

Иншими словами б. англійський премер взиває поки час усунути дипльоматичною дорогою дальшу помилку версайського договору (і його наслідників та поставити Польщу в етнографічних границях, інакше воно прийде до того самого, тільки в инший спосіб, а саме дорогої нової війни і революції в Польщі.

Треба тут згадати ще оден голос, яким є протест, зложений Раковським головою совєтської місії в Лондоні при підписуванню договору між англією а советами. Говориться там, що населення Бесарабії і української Буковини, насильно прилучене до Румунії, повинно мати право само рішати рішати про свою долю. А що до Галичини піднесено, що совіти ніколи не помиряться з фактом примусового приєднання Галичини до Польщі, а будуть вважати це насильством над волею населення Сх. Галичини.

Знова в ноті совітського уряду до польського посла в Москві сказано, що совіти домагаються, щоби засада самозначення народів була також застосована до того так близького її серцю краю, себто до Сх. Галичини.

Як треба ставитися до тих і їм подібних заяв совітського уряду? Без сумніву такі заяви нічого їх не коштують і обчислені на ефект. Вони до певної міри знаходять рівнож своє оправдання в політиці царської і теперішної Росії, яка мріє дальше опертися на Карпати, а то й Балкан. Але при тім не можна одначе легковажити собі ще й цего, що на Радянській Україні перебувають десятки тисяч з решток галицької армії, та що сентимент цілого народа на Радянській Україні звертається до звільнення українських земель з під Польщі і Румунії. З тим фактом мусить числитися, і совітський уряд і відповідно до того поступати.

Що за практичне значіння може мати для нас ревізія версайського договору та ноти совєтів?

Як відомо Ліґа Націй думає перевести совітське обезоружение. В Европі неможливо про це думати без Росії, України та Німеччини, тих держав, які в Лізі Націй незаступлені.

Німці не дуже пхаються, але відомо, що вони згодилися на замирення, зрезиґнували від віки з Альзації і Льотаринґії в користь Франції, але хотіли одержати назад Данціґ і шлеск, який від 700 літ був в їх руках, є в своїй більшости німецьким, а тепер в великій части прикілений до Польщі. Серіозні світові політики заявляються в тім пункті за ревізією доконаних в користь Польщі помилок і за признанням Шлеска Німеччині. По правді ми малиби більше право до Києва, Вовкова, Любліна. Бо там сягали „руські землі" ще за часів Хмельницького, як Поляки до Шлеска, який при Німцях вже 700 літ. І тому треба надіятися, що Польщу дійсно скорше чи пізнійше в тім пункті обкроять і заспокоять Німців.

Що-ж буде знова з С.С.С.Р.? Англія вже заключила з ними договір. Франція рівнож. Значить попри Югославію будуть совети в договорах зі всіми европейськими державами, а заразом стануть перед проблемою вступу до Ліґи Націй. Тут поставить С.С.С.Р. в першу чергу цілком певно квестію Бесарабії, а потім Буковини, Галичини і других українських земель, як передумову вступу до Ліґи Націй.

Не можна предбачити, що з цего вийде. Це буде залежати від договору С.С.С.Р. з Францією. Оскільки той договір прибере форму передвоєнного союза Франції і Росії, то без сумніву жертвою того договору впаде Польща, а Франція згодиться до „дипльоматичної ревізії проблєнних в користь Польщі помилок." Тоді булаби надія, що західно-українські землі злучаться з землями Великої України. Інакше ніякого дійсного замирення під тим оглядом не буде а справу вирішить при найблищім конфлікті фактична сила та зброя.

До такого оружного конфлікту Польщі з С.С.С.Р. прийти мусить. Чим пізнійше прийде до сего тим гірше буде положенне Польщі, бо схід до цего часу сконсолідується і зросте в силу під мілітарним оглядом.

Якби не було то політичне положення західно-українських земель на зовні є того рода, що вони мусять вийти зі складу польської держави. Може це наступити вже в найблищім часі, а навіть в слідуючім році, дорогою ревізії згаданих визше помилок, або що правдоподібнійше і буде вимагати довшого часу, дорогою оружного конфлікту С.С.С.Р. з Польщею.

На Польщу в теперішнім виді треба глядіти, як на державу сезонову. Положення наше хоч яке важке та гірке, але тимчасове. Переконує нас про це найкраще недавно появившася брошура польського визначного публіциста К Сроковського під т. „Справа народовосьцьова на кресах всходніх", де виказана вся безглуздність екстермінаційної польської політики на українських та білоруських землях. Брошура закінчена словами, що для умислово нормальної людини є ясним, що така політика мусить скінчитися катастрофою для Польщі.

І це треба мати всегда на увазі.. В дійсности так глядять на справу, всі наші активні чинники в краю і за кордоном. В краю піддержується революційну акцію через військову організацію, а за кордоном продовжують по можности дальшу визвольну пропаганду През. Др. Евген Петрушевич Комітет Поневолених Націй, Зах. Укр. Тов. Ліґи Націй — та чисельна наша політична еміґрація, що розвинена ледви чи не по всіх містах Европи.

(Дальше буде).

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Від Українського Демократичного Клюбу, 59 St. Mark's Place-(8 Street).

Натуралізація чужинців, яка була приношена на час виборів, вже розпочалась. Для знгоан тих, котрі стараються о горожанські папери, відбувається ВІДЧИТИ в Клюбі в кождий вівторок о 8. вечером на тему „How to become American Citizen". Вступ вільний.

Секретар.

1894 1924

ЮВИЛЕЙНА КАМПАНІЯ

ЄДНАННЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ

ДО

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

МУЩИН, ЖЕНЩИН, ХЛОПЦІВ, ДІВЧАТ І ДІТИЙ

ВІД 1-го РОКУ ДО 55 ЛІТ ВІКУ.

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ ВІД $100 ДО $2.000

ПРИЙМАЄСЯ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

$1,175,000,00

ОДЕН МІЛІОН СТО СІМДЕСЯТЬ ПЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ КАПІТАЛУ.

Найпевнійша і найскорша виплата запомог на случай тяжкої недуги, каліцтва або смерти.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ!

ДОПИСІ.

СТ. ЛУИС, МО.

Товариство св. Володимира, від. 179 У. Н. С. при народній роботі.

В неділю дня 19. жовтня, відбувся мітинґ нашого товариства. По вичерпанню товариських справ попросив голос добродій Др. Клим в справі Рідного Краю.

Забрав слово д. Др. Клим слово і пояснив членам короткою промовою як наш Рідний Край тепер терпить під наїздником Ляхом, як Ляхи замикають наші школи, як Ляхи переслідують наших селян, робітників та інтелігенцію, як збиткуються над ними і як польські кримінали мало не пукнуть від наших людей. А ми тут на земли Вашінґтона ані не погадаєм о тім. Так Др. Клим виняв ще „Свободу", і читав відозви Обєднання, котре кличе до помочи нашим сиротам і інвалідам, котрі чекають на нас, бо тільки ми можемо їм допомогти і тільки на нас вони надіються.

Так заохотивши членів, попросив, щоби ніхто не найшовся на гали, щоби відмовив дати хоч малу лепту на Рідний Край, бо справа дуже пекуча. Отож д. Др. Клим вспів членів щирою і горячою промовою, так загріти, що навіть жадної дискусії не було. Тільки посипалися жертви на стіл. Жертвували слідуючі: Манара Ст., Поліщук Анд. по $2.00; Трупко Ів., Др. Клим, Стецик Стах, Кульчицький Мих., Міштурак Ник. по $1.50; Ярема Петро $1.10; Онуфрій І. 80 ц.; Щупляк Вас., Гаргала І., Шмит Тони по $1.00; Кіричанин Гр. 60 ц.; Добромільський І., Робак Том., Говдяк Вас., Гаджиґа Гр.; Паращак Вас., Степняк Семеон, Паращак І., Дмитришин Мих., Дмитришин Вас., Кульчицький І., Бартіш Мих., Скірка О., Стецик Мих., Парашак Мих. по 50. Разом зібрано $25.20, з чого 25.00 дол. засилаємо до Обєднання а двайцять центів вжито на пересилку.

От дорогі браття маємо приклад, як то легко можна зробити добре діло як ви зорґанізовані і належите до У. Н. С., бо там тільки сила, де є орґанізація.

Іван Добромільський,
член від. 179. У. Н. С.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

У відповідь дописувателеви „Н. В."

Д. О. К. подав допис у „Н. В.", якої цілию було висміяти заходи тутешних Українців, в справі школи. Надіяв д. О. К. висміяв сам себе перед очима кожного розумного чоловіка.

Автор пише: де шукати киринників? Щоби найти, хто киринить, подаю подробиці відбувшихся зборів в справі школи.

„Автор Комедії в ч. 116", зявившись на зборах з торбою, пропонував параґрафи й проєкти, не зважаючи на наради зібраних, і зачав по своєму параґрафи толкувати, як школа має провадитися (на котру цента не причинився), що учитель має казати, коли приходить до кляси, а що школярі та щоби не молитися перед й по науці, на кілько кляс поділити школу, щоби спровадити „високо образованого учителя" і много більше. Зібрані поглянули оден на другого, розглянулись по сали; було їх кільканайцять. Подумали, щоби ми день та ніч працювали, то не спроможемося на таку школу, й тому зачали радитися на менші кошта. Міжтим комедіянт „116-тий" тримаєсь своїх параґрафів, не хоче ні на оден попустити, а бачучи, що його більше не хочуть слухати, забрався з параґрафами додому. Родичі порадились в згоді, отворили школу і вона розвиваєсь гарно.

„116-тий комедіянт", бачучи, що робота іде вперед, але не після його проєктів, написав свій допис, який надавався хиба до якої третьорядної „гумористичної" газетки, але певне ніяк до офіціяльного часопису народньої орґанізації.

Бриджпортчани недивуються, бо знають з ким мають до діла; то не перший раз він на асебе уваґу звернув такими жартами. Можливо, що колись отримає нагороду Нобля за такі подвиги на світнім поли.

Ваганар.

ВУДГЕЙВЕН, Л. АЙ., Н. Й.

Вовки в овечих шкірах.

Голодні вовки блукали ліса-ми й не могли після стрінути ніякої добичі, щоб покріпитись. Аж тут побачили широку полонину, а в ній велике стадо овець. Зупинились вони і почали нараджуватись, як їм найлекше буде дістатись до череди?.. Бо там бач велика небезпека, кругом кошари стоять на сторожі пастухи з великими псами.

Знаєш, що відповів один вовк, тут иншої ради нема, а тільки така: натягнім овечі шкіри на себе і таким способом дістанемось до череди, а тоді вже рада буде; викличем кілька овечок і буде гарний обід...

Ось такі товариші зявились на Вудгейвен.

Зорґанізували укр. роб. школу і в неділю, 19-го жовтня відіграли діти одноактівку, п. з. „Дядько Тарас".

Що до вистави штуки діти попісались добре, як рівнож і Тарас відіграв свою ролю не зле і кождий був досить заінтересований. І мабуть з тим заінтересованнєм булиб всі розійшлись домів і кождий погадавби, що сей вечерок був чисто в народнім дусі, колиб „товариші" не були себе самі зрадили.

В перше по відспіванню ріжних пісень проминули народний український гимн. Це показало, що товариші віддані серцем і душею московському гнеові; та як жеж їм розтворити рота і горлати: **Не пора Москалеви й Ляхови служить!** Пощо їм кричати надармо, як вони самі добровільно віддаються на їх услуги.

Дальше [illegible] покінченню спектаклю вийшов [illegible] „товариш", невтямку мені його імя, лиш чув я від других, що говорили Кузенко. Отже Кузенко зложив подяку гостям за участь, а відтак представив вудгейвенську роб. школу, як вона гарно розвиваєсь і т. д. і т. д., а при кінці збився з пантелику і почнає вивисшати робітників, що вони потрафлять зробити.

А на закінченне сказав: Не думайте товариші, що цю роб. школу провадять паламарі, попи, або студенти, що покінчили ґімназії. Її провадять робітники.

По сім Кузенко дістав бога-то оплесків, а що гаяв часу, простора і відгомін не розходився за много, то стали всі тупати ногами, по чім Кузенко і закінчив свою „патріотичну" промову.

Ось тут я спізнав, що вовки надівали овечі шкіри, щоб дістати овець з череди, а вудгейвенські „товариші" наділи на себе народний однострій, щоб завабити в своє сильце, щоб і другі стали наймитами російської комуни. Однак спід овечої шкіри показався голодний і дикий вовчиско. Бо самі робітники волі не здобудуть, а лиш вправляють себе в недовірі, не дамо тому, бо не можуть рядити.

А пословиця говорить: Де дві господині, хата не замітана... Наколи небуде в нас свідомих людий, котрі можуть поперти народну працю вперед, то несвідомі нічого не вдіють, а лиш остануть на посміх другим людям.

„Товариші" всі кричать „науки на мтреба!... нуки і ще раз науки". А тут я бачу, що учених людий критикують. От виходить з того, що вони хотять науки, але не української, бо колиб її хотіли, то не кричалиб на свідомих людий, не стоялиб вони їм страшними в очах.

Прецінь кожний годен зрозуміти, що: „швець знай своє шевство, а в кравецтво не мішайся". Хто знає ковальство, той не мусить ще знати й будову машин, бо він того не вчився. Кромі звичайних робітників та ремісників нам потрібно цілого ряду вишколених фаховців на всіх ділянках життя. Нам потрібно і вишколених учителів до народних шкіл, коли ці школи мають мати правдиву вартість. Сліпий сліпого заведе хиба у болото або і в пропасть. Кожна робота вимагає свого знання.

Гість.

Іван Франко.

ЯК ГУДЕ ЧЕРЕМОШ...

Кожда кичера в млі,
Кождий плай закурився —
Що за мла на твойому чолі?
Ти чого, брате мій, зажурився?

Як потік клекотись!
Як гуде Черемош!
Щось таємнее душу гнітить,
Якихсь дум обійматься не мож.

Щось таке, мов докір
Над душею гука,
Мов та каня, що в млі поверх гір
Сумно скиглить і дощ накликає.

ПОЗІР! СПРІНҐ ВАЛЕЙ, Н. Й.

Українське Товариство Просвіти

— устроює —

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

В НЕДІЛЮ, 16. ПАДОЛИСТА

В ГАЛИ THEATRE НА МЕРИ УЛ.

Початок год. 7.30 вечером.

Вступ 50 і 75 ц. від особи.

ПРОГРАМА:

ЧАСТЬ І.

1. a. The Star Spangled Banner . . .
   б. За Тебе Україно . . . . . Людкевич (на-бандуру розписав М. Майк)
   Українська Бандя.
2. Вступне слово . . . . . Н. Н.
3. a. Визвиня укр. пісень. J. Edelman
   б. Mingonnette overture . . . . . J. Bauman
   в. Evning Shadows Serenada . . . . . L. King
   Українська Бандя.
4. Бандура . . . . . Гр. Давидовський
   Хор мішаний.
5. Чом так скрито . . . . . М. Майк
   квартет виконають: Д. Майдзинський, П. Шипом, М. Долішний, С. Слинка.
6. Ой чогож ти почорнію зеленее поле . . . . . Шевченко-Вербицький
   Хор. [illegible]

ЧАСТЬ II.

7. [illegible]
   Українська Бандя.
8. а. Обжинки . . . . . Ф. Колесса
   б. Гуляли . . . . . Фелькович-Нижанківський
   Хор мішаний.
9. Ревуть, стогнуть . . . . . М. Майк
   квартет виконають: Д. Майдзинський, П. Ребенський, М. Долішний, А. Слинка.
10. Сив сокіл . . . . . М. Матюка
    Хор мішаний.
11. а. Вязанка укр. пісень . . М. Майк
    б. Symphony, overture . . G. Filipp
    Українська Бандя.
12. **Ще не померла.**
    Дірігент Бандя **проф. М. Майк.** Дірігент Хору **д. Теодор Онуфрик.**

На концерт запрошено Хор і Бандуру з Рассіс, N. J.

До численної участи проситься всіх місцевих Українців і Українок. Кождий, хто любить свою, рідну і свою рідну мову, ний прийде на це свято, котре робиться перший раз в нашій місцевости. Вже [illegible] на народні [illegible]

ПІД ОСІНЬ І ЗИМУ,

ВЖЕ ПРИЙШЛА ОСІНЬ, А ЗА НЕЮ ПРИЙДЕ І ЗИМА.

В осени і в зимі українські товариства будуть уладжувати вистави ріжних штук, а приготовлятись вже зачнуть небаром. — Тому пишіть на найновійшій адресі до Канцарії „Свободи"

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

за місяць жовтень 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	379.42	138.	37.93
2.	135.58	139.	62.23
3.	62.33	140.	32.71
4.	75.25	141.	13.52
5.	45.71	142.	90.66
6.	19.89	143.	54.28
7.	168.51	144.	53.58
8.	110.10	145.	42.02
9.	118.19	146.	60.96
10.	173.84	147.	191.99
11.	19.09	148.	12.32
12.	112.18	149.	45.21
13.	38.15	150.	15.91
14.	51.02	151.	47.30
15.	40.37	152.	36.08
16.	31.75	153.	12.06
17.	25.27	154.	37.35
18.	102.17	155.	237.83
19.	9.19	156.	43.69
20.	139.82	157.	49.69
21.	33.44	158.	6.46
22.	77.94	159.	57.53
23.	33.30	160.	157.56
24.	131.92	161.	49.68
25.	32.67	162.	45.69
26.	29.47	163.	53.47
27.	38.17	164.	45.83
28.	150.46	165.	98.28
29.	145.55	166.	17.87
30.	46.44	167.	30.15
31.	102.94	168.	105.19
32.	30.54	169.	18.23
33.	46.35	170.	204.08
34.	92.07	171.	48.41
35.	22.77	172.	52.06
36.	35.01	173.	28.84
37.	30.02	174.	46.40
38.	214.73	175.	91.88
39.	79.34	176.	38.37
40.	20.53	177.	62.89
41.	37.78	178.	56.20
42.	100.42	179.	158.55
43.	35.52	180.	13.34
44.	97.08	181.	127.39
45.	152.58	182.	81.51
46.	20.60	183.	90.94
47.	20.70	184.	7.33
48.	52.09	185.	54.38
49.	7.64	186.	68.37
50.	34.34	187.	46.18
51.	60.36	188.	11.98
52.	19.92	189.	12.76
53.	47.97	190.	11.06
54.	12.57	191.	46.63
55.	40.42	192.	36.92
56.	70.14	193.	135.81
57.	73.11	194.	18.65
58.	41.30	195.	33.78
59.	117.45	196.	43.37
60.	16.43	197.	38.33
61.	64.90	198.	56.03
62.	84.14	199.	11.68
63.	279.37	200.	70.93
64.	56.98	201.	39.21
65.	159.91	202.	30.86
66.	103.27	203.	36.69
67.	101.24	204.	15.58
68.	27.88	205.	15.12
69.	92.94	206.	277.88
70.	222.26	207.	45.18
71.	16.90	208.	22.64
72.	49.64	209.	119.06
73.	84.40	210.	37.94
74.	36.02	211.	89.83
75.	61.65	212.	25.25
76.	173.27	213.	246.14
77.	94.21	214.	37.81
78.	151.75	215.	39.22
79.	6.16	216.	25.04
80.	31.72	217.	186.96
81.	107.51	218.	203.40
82.	50.00	219.	34.28
83.	60.29	220.	116.17
84.	9.62	221.	293.75
85.	90.31	222.	18.91
86.	135.70	223.	148.26
87.	92.41	224.	18.49
88.	3.46	225.	28.25
89.	8.53	226.	23.71
90.	143.23	227.	55.13
91.	189.52	228.	39.31
92.	16.46	229.	161.69
93.	26.19	230.	176.90
94.	117.65	231.	43.97
95.	67.04	232.	73.34
96.	172.10	233.	58.54
97.	36.38	234.	116.52
98.	151.10	235.	88.28
99.	140.06	236.	47.98
100.	71.91	237.	153.88
101.	55.57	238.	24.09
102.	209.78	239.	151.69
103.	64.20	240.	16.47
104.	160.12	241.	16.75
105.	88.58	242.	86.47
106.	187.48	243.	71.37
107.	45.58	244.	27.54
108.	84.81	245.	87.66
109.	92.12	246.	33.62
110.	18.21	247.	193.16
111.	27.13	248.	47.04
112.	120.38	249.	28.39
113.	75.12	250.	20.09
114.	57.01	251.	98.48
115.	14.06	252.	38.93
116.	44.87	253.	25.35
117.	80.62	254.	96.56
118.	63.79	255.	58.89
119.	35.04	256.	17.74
120.	96.70	257.	8.59
121.	58.71	258.	24.38
122.	31.76	259.	109.37
123.	51.44	260.	14.97
124.	60.54	261.	26.65
125.	16.09	262.	20.81
126.	89.08	263.	26.73
127.	87.73	264.	21.51
128.	43.79	265.	24.29
129.	21.21	266.	47.85
130.	173.02	267.	76.19
131.	18.84	268.	30.81
132.	115.77	269.	33.90
133.	137.00	270.	137.21
134.	25.80	271.	21.22
135.	115.79	272.	9.06
136.	[illegible]	273.	63.95
137.	93.44	274.	126.82

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
275.	35.30	317.	76.63
276.	303.91	318.	74.44
277.	35.65	320.	49.81
278.	44.94	321.	53.60
279.	19.30	323.	39.97
280.	62.69	324.	67.55
281.	13.67	326.	113.76
282.	103.82	330.	86.14
283.	78.90	332.	64.34
284.	24.15	336.	84.97
285.	29.08	338.	215.73
286.	58.18	339.	45.83
287.	10.46	341.	55.08
288.	167.08	342.	93.07
289.	19.24	344.	30.74
290.	47.96	347.	38.50
291.	24.50	350.	48.34
292.	158.78	351.	38.05
293.	20.24	354.	33.63
295.	146.99	355.	53.19
296.	139.61	357.	44.12
297.	15.32	363.	111.81
298.	40.73	364.	128.29
299.	15.84	365.	98.38
300.	247.81	367.	129.73
301.	83.58	369.	118.72
302.	24.97	370.	142.09
303.	26.35	371.	61.17
304.	27.36	379.	51.35
305.	30.23	380.	26.74
306.	12.27	381.	14.11
307.	8.66	384.	80.92
308.	91.51	385.	234.39
309.	12.64	388.	115.19
310.	12.75	392.	16.31
311.	13.75	393.	24.96
312.	16.39	396.	70.96
313.	12.00	400.	35.79
314.	9.49	401.	24.04
315.	14.98	402.	3.67
316.	193.89		

З місячних вкладок	24.997.30
Процент від бондів	2.859.71
Процент від моргечів	2.118.37
Процент з банку	324.04
Сплата моргечу	270.00
Сирітські части по бл. п.:	
Анна Гавчик, від. 18	600.00
Разом	31.169.42

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Гнат Кручкович, в. 7	1.000.00
Пазя Ревега, в. 42	1.000.00
Текля Ялчишин, в. 338	500.00
Ст. Микитюк, в. 243	1.000.00
Теодор Тимуш, в. 243	500.00
Стефан Хрін, в. 242	1.000.00
Анна Гавчик, в. 18	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Іван Гурляк, в. Г22	50.00
Стефан Хрін, в. 242	75.00
Вас. Притула, в. 365	50.00
Іван Палиця, в. 6	50.00
Микола Салян, в. 9	50.00
Евдокія Кардаш, в. 37	50.00
Стефан Пошивак, в. 65	100.00
Дм. Ясеницький, в. 91	50.00
П. Передімірський, в. 99	50.00
М. Муціківський, в. 127	50.00
Володислав Бочар, в. 136	50.00
Яким Орисик, в. 164	50.00
Юстина Костецька, в. 197	25.00
Вас. Мельник, в. 301	50.00

Виплати з фонду сирітського:

Іван Козар, в. 384	106.00
Ілько Генега, в. 234	300.00
Михайло Худоба, в. 342	190.25
Лука Михальчук, в. 195	84.28
Г. Добровольський, в. 288	848.00

Розходи адміністраційні:

Свобода за орган	3.329.10
Платня гол. уряду	445.00
Видатки правні і кошта репрезентації	90.44
Печатки для відділів	18.75
Видатки канцелярійні	45.67
Гол. лікар за кварт.	37.50
Інвестиція в моргечу	2.000.00
Разом	14.244.99

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. вересня остала	205.888.65
Прихід за жовтень	31.169.42
Разом	237.058.07
Розхід за жовтень	14.244.99
Готівка з кінцем міс. жовтня остає	222.813.08

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	222.813.08
Моргечі	410.905.00
Бонди	463.416.48
реальність	190.500.00
Друкарня	27.500.00
Разом	1,144.134.56

Стан довжний:

Фонд посмертний	694.440.19
„ резервовий	202.400.63
„ запомоговий	37.106.08
„ адміністрац.	30.610.98
„ конвенційний	26.150.03
„ сирітський	153.417.65
Разом	1,144.134.56

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

ПОДЯКА

Низше підписаний складаю сердечну подяку Українському Народному Союзови за уділенє мені запомоги з фонду убогих в сумі $50. Так само складаю сердечну подяку Братсковій підвіз 91 за його прихильність в мо- я хорості. — Остаюсь з повагою

М. Бенедикт

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

за місяць жовтень 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	20.70	170.	13.75
2.	8.25	171.	25
3.	6.75	172.	3.20
4.	2.48	174.	3.15
5.	5.40	175.	5.65
7.	27.90	176.	2.05
8.	5.18	177.	3.60
9.	14.00	179.	15.55
10.	3.15	181.	16.20
14.	2.00	189.	7.20
15.	6.55	183.	5.00
16.	5.85	192.	2.05
18.	10.55	193.	8.55
20.	4.75	196.	3.15
21.	90	197.	2.25
22.	16.20	198.	3.10
23.	1.80	200.	11.70
24.	14.40	201.	1.60
25.	2.25	203.	6.75
27.	2.70	204.	4.05
28.	15.10	206.	29.25
29.	8.10	208.	2.50
30.	6.55	209.	12.85
31.	16.43	210.	5.40
34.	11.25	211.	6.55
35.	3.15	213.	21.38
38.	25.45	214.	6.30
39.	4.27	217.	22.73
40.	2.93	218.	27.75
41.	3.85	219.	7.35
42.	7.45	220.	13.10
43.	2.05	221.	11.25
44.	18.00	223.	15.10
45.	11.48	224.	1.80
47.	1.80	226.	2.25
50.	5.85	227.	1.65
51.	2.25	228.	5.65
52.	90	229.	9.00
53.	4.95	230.	13.30
55.	2.00	232.	5.40
57.	6.55	233.	1.15
58.	4.75	234.	25.90
59.	9.25	237.	17.35
61.	4.28	238.	1.35
62.	7.20	239.	11.05
63.	29.25	241.	1.05
64.	6.15	242.	5.62
65.	10.35	243.	16.45
66.	3.60	244.	2.95
67.	6.08	245.	9.00
68.	1.80	246.	2.95
68.	2.95	247.	23.40
70.	25.88	248.	2.70
72.	10.00	250.	2.47
73.	6.08	251.	11.05
74.	1.65	252.	2.70
75.	9.90	253.	2.05
76.	20.70	258.	2.95
77.	90	259.	13.28
78.	3.15	261.	2.50
80.	2.25	262.	3.82
81.	4.95	263.	3.60
82.	4.00	264.	4.95
83.	8.10	266.	90
85.	13.05	267.	5.22
86.	5.65	268.	2.75
87.	13.50	269.	3.60
90.	15.75	270.	18.70
91.	19.40	271.	50
93.	2.03	272.	1.00
94.	7.65	274.	9.23
95.	2.00	275.	4.30
97.	2.50	276.	33.30
98.	6.71	278.	6.80
99.	22.50	282.	14.90
100.	4.95	283.	5.35
102.	23.20	284.	3.40
103.	1.80	288.	17.55
104.	19.65	289.	2.05
105.	5.40	292.	8.77
106.	5.20	293.	1.15
108.	8.33	295.	4.05
109.	8.60	296.	4.95
110.	90	298.	5.40
112.	12.40	300.	11.95
113.	6.30	301.	8.85
114.	2.95	302.	1.80
116.	4.50	308.	17.15
118.	2.05	310.	1.35
120.	7.65	314.	80
121.	8.35	316.	20.25
123.	4.50	317.	5.40
124.	14.00	320.	5.40
126.	2.95	321.	7.45
127.	4.28	323.	3.85
128.	5.20	324.	8.10
130.	4.05	326.	13.28
131.	1.15	303.	3.85
132.	22.30	332.	5.65
133.	4.05	336.	3.25
135.	5.18	338.	25.45
136.	13.30	339.	9.00
137.	11.05	341.	2.95
139.	3.60	342.	19.75
142.	6.30	344.	1.60
143.	1.60	347.	6.80
145.	2.05	350.	1.35
146.	6.30	351.	3.60
147.	27.45	355.	3.15
148.	4.50	357.	4.50
149.	6.08	363.	11.25
153.	3.20	364.	7.65
155.	40.95	365.	5.85
156.	3.60	367.	7.65
158.	90	369.	16.00
159.	5.63	370.	7.90
160.	12.48	371.	8.80
161.	5.65	379.	2.93
162.	4.05	380.	2.70
163.	6.08	384.	8.38
164.	2.95	385.	20.95
165.	5.65	388.	8.78
166.	1.80	396.	9.45
168.	17.10	399.	7.95

З місячних вкладок	1.976.49

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Ів. Ковалькевич, в. 223	112.00
Стефан Цібак, в. 62	32.00
Стеф. Луцишин, в. 363	112.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	105.00
Видатки канцелярійні	13.26
Разом	304.26

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем міс. вересня остала	22.025.75
Прихід за жовтень	1.976.49
Разом	24.002.24
Розхід за жовтень	394.26
Готівка з кінцем міс. жовтня остає	23.607.98

БІЛЯНС.

Стан чинний:

Готівка	23.607.98
Моргечі	18.000.00
Разом	41.607.98

Стан довжний:

Фонд посмертний	31.110.62
„ адміністрац.	10.497.36
Разом	41.607.98

Зі старої резерви доплачено по бл. п.:

Ів. Ковалькевич, від. 223	88.00
Ст. Луцишин, в. 363	88.00
Разом	176.00

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

РОЗІР! РОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи по примірники оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути присилана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенє має 30 або більше слів. За оголошенє котрі не мають 30 слів платиться 50 цт. за раз. Винятки творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять приспосабувати і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непомішено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ФАРМИ!

ДОБРА НАГОДА купити фарму, котра положена в місті, зараз перша фарма від міської улиці, рівна добра чорна земля, без каміння, сад, озеро, ліс, багато нарубаних дров, котрі зараз можна продавати, дім на 2 фамілії з 14 кімнат, з усіми уліпшеннями, електрика, ванна, і вода у всіх будинках, велика стодола, молочарня де розливається молоко у фляшки, машина до розливання, машина до миття фляшок, машина до доїти корови, 2 гаражі, автомобіль, трактор і розмаїта машинерія потрібна на великій фармі. 24 корови, 4 коні, 6 великих безрог, можна продавати на кварти по 12 ц. за кварту, 2 мінути ходу до кари і стації. Ціна за все $18.000, готівкою $6.000. Голоситись до:

M. PISARKO,
116 E. 7th St., New York, N. Y.

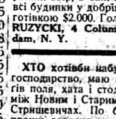

ПОСЛІДНИЙ ПОКЛИК. ЛИШЕНЬ ПАРУ ОСТАЛО.

МАЛА КУРЯЧА ФАРМА 10.000 квадр. фітів $269, малий завдаток і $11 місячно. У нелікім місті, блок від школи, близько великих фабрик. Склепи і церква. Суха висока і рівна земля, нема долів. Даром тікет для мужа і жени. Офіс отворений денно від 9. до 5. Неділі від 9. до 9.30 рано. **OWNER HAMILTON, 53 Park Row World Bldg., New York City.** 263

НА ПРОДАЖ фарма 70 акрів при стейтовій дорозі, дім на 7 кімнат, є електрика, 2 коні, 4 корови, весь сегорічний збір, 2 бані і курник, 50 курий, всі будинки у добрім стані. Ціна $3.500 і готівки $2.000. Голоситись до: **NICH. RUZYCKI, 4 Columbus Ave., Amsterdam, N. Y.** 262-65

ХТО хотівби набути в старім краю господарство, маю на продаж 6 морґів поля, хата і стодола, земля добра, між Новим і Старим Самбором в селі Стришевичах. По близші інформації прошу голоситися до **ANDREW MOROZ, 343 Washington St., Freeland, Pa.** 262-63

БРАТТЯ Українці! Многим Вам я звісний яко фармер а не агент, а що тепер на фармі по роботі, то як раз має купити малу 30-акрову фарму з худобою, машинами, будинками і добру землю і ліс, школа при фармі, 5 блоків від стейтової дороги, ціна $2.300, готівкою $800. Друге 125 акрів добрі будинки, 13 штук худоби, ріжні машини і знаряди, много сіна і всего, другого ліс мині від стації, фабрик і готового, можеш відшукатись на стацію. Ціна $5.500, готівкою хто кілько може. Кромі сего знаю пару менших і більших фарм, хто бажавби набути їх, то й бути сам над собою босом і тут по купити, прошу голоситися до мене: **Nykolai Lagoda, Box 211, Versailles, Conn.** Телефон: 1526 ring 1.4. Norwich. 262-64

DR. DAVIS — СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН

431 PENN AVE., 2. поверх фронт, PITTSBURGH, PA.

Зараз по першім лїченю в нашім роді кождий мужин на чуєсь лїпше, бо видить, що в нас в найновійшим методи лїченя, а чемність обсуги переконує його, що вмовчаєсь все можливе, щоб примерзуть його до здоровля. Лїчимо успішно за малий вінагородженєм всі хронічні хороби мущин. Неотвагайтесь. Приходіть сейчас. Ми говоримо по нашому.

ЗНУЧЕНІ ДОКТОРИ: DR. DAVIS — СПЕЦІЯЛІСТ

431 PENN AVENUE, (2nd floor) PITTSBURGH, PA.

Офіс від годинки: 9 до 12, 2 до 4, 6 до 8; неділі і сьвятки: 10 до 1 рано.

Осип Маковей.

СВІДОК.

(Оповіданнє).

Я просив знайомого суддю, щоби мені позволив прислухатись розправам в суді, і дав мені знати, коли буде що інтересне. Я бажав приявитися нашим людям з села, бо я їх мало знаю, а в суді є нагода пізнати їх ліпше, бо вони то більше та менше подратовані справою, для котрої їх покликали з села, і виявляють свої думки і вдану нераз дуже різко. Суддя казав мені звичайно, що нема нічого інтересного. Але раз передав мені возним карточку, на котрій писав:

„Я прийшло Вам сьогодня Василиху Калинчукову з Комарівки і Ви переслухаєте її в такій справі: Петро Мафтеїв і Олексій Зелепуга мають поле об межу. На межі плота вже давно не було. Сього року Мафтеїв поклав новий пліт, а Зелепуга в ночі розібрав і викинув. Каже, що Мафтеїв заліз йому з плотом на його поле. З того процес. Ґрунтових книг і мап нема, бо згоріли в часі війни. Тому треба свідків питати про границю між сусідами. Калинчукова є свідком. Буду Вам вдячний, коли Ви мені коротенько переповісте се, що вона Вам буде розказувати".

Справді Василиха прийшла. Поважна, статочна господиня, літ коло пядесять, у новім кожусі і з головою перевязаною потрійно: одна хустка покривала голову, друга вязала її від чола на потилицю, третя від тімени попід бороду. Чудно було, що вона чула ще щось в таких тяжких перевязках, з котрих було видко тільки частину лиця.

Я привитав її: — Ви Калинчукова Василиха з Комарівки?

— А-я, прошу пана. Василиха. А ви мене звідки знаєте?

— Я же не знати такої славної газдині?... Ви тут прийшли до суду за свідка в справі того плота, що Зелепуга поклав, а Мафтеїв розкинув.

— Не Мафтеїв! — скрикнула баба перелякано. — Хтож вам таке сказав?! То Зелепуга розкинув.

Я заглянув до записки, що мені прислав суддя, і поправив себе: — Так-так, то Зелепуга розкинув, я забув. Ну, як же то було?

— Але ви мене послухаєте? — питалася Василиха і кивнула головою, мов би просила, щоби я їй не відмовив. — Бо тамтой пан, що мене слухав, не мав часу і все казав: скоро! скоро! — тай не вислухав всьо. А то я найлїпше знаю, по чім боці правда.

— Говоріть, газдине, я вас послухаю і все запишу собі.

Газдиня, дуже вдоволена, махнула собі кулаком попід ніс і почала оповідати:

— То, прошу пана, так було. Заскаржив Николай Мафтеїв, той, що його мама була сліпа на одно око, Василя покійного тШефана Зелепуги за поле. Ще Николай покійний та тримали доньку війтову, того, що тепер вже третій по нім, як він був, та дав Катерині пайку, а тефан поклав пліт насеред загона. Тепер прийшла комісія тай викинула пліт.

— Чекайте, газдине. Се ви про який пліт говоріте? Адже його поклав Петро Мафтеїв, а ви кажете про якогось Штефана.

— Е! прошу пана, то я кажу про той пліт, що Ця ще дівкою задамятала. Але ви лиш прислухайте, як то було. То не просто справа. Ну, прийшла комісія і викинула пліт. Але Штефанів брат, Тодор, той, що його вуйка сестра та покумалася з Грицишиним Николаєм, каже, що він також приналежний до тої пайки. Вони ще притягнули Тодосія і Івана Семенового з гори коло майдану. А Тодосія син, Николай, та ходив до дівки Грицишинової тай тепер вмішався також до тої пайки. о, каже, що його мачуха Василина, що була за Тимофієм, ще його первого брата похресниця, Б— бо вона з Олексій Зелепуга, Штефанів син, то були якось в третім хресту, а Николай Тодосія то був зведенюк, — то як Тодосієва жінка, Оксана, вмерла, то він оженився з Василиною покійного Тимофія. Адже ви її мусіли знати?

— Знав! кажу я. — Як жеж ні? Я вже не нинішний. То ви досі казали про родину Зелепуги?

— Деж там! Се Мафтеєва родина.

— Ага! Ну, то говоріть дальше, я все записую.

— Пишіть, пануньку, най буде все по правді, як Бог приказав. Так слухайте дальше! Семен Забуренний, ще покійного Васильчука братової первої сестри син, той, що мав тестя — ой! ой! як же він звався? так мені лиш на язиці пличиниться... той, що байки казав... ага! Прикопій звався він — то він оженився з Марієв; а Марія з Николаєм тримали до хресту в Таньки Василевої, що коло потока, і вони собі також приходили не чужі, бо і мама, а моя тета, Настасія Калинчукова і Фрузина Дьордева, що була за Грицем Макухом, то були собі дуже близкі, — так Семен, чоловік Марії, також вмішався до того права. Але бо й Николай, ще Грицевого брата від першої жінки син, той, що йому, вибачте, свині хату завалили, — то-то було сміху колись на ціле село, і він також пристав до того права. Але суд відкинув рекурс і ґрунт дав Василевини, другому синови Николаєвого діда.

— Заждіть, газдине, хвилиночку, нехай я собі допишу. Ваша родина, бачу, не маленька.

— О, е нас доста, слава Богу. А що дітей тепер по війні! Як маку. Мене сеї осени сім раз за куму кликали.

— Не пропадемо?

— Ей, де там!

— Ну, добре. Тепер я вас, газдине, хочу спитати: Ви досі говорили про той давний пліт, чи про новий?

— Про давний, ще як я дівков була. То, вважаєте, не проста справа. Тягнеться не від нині. Я вам зараз розповім все, як Бог приказав, і присягну.

— Се непотрібне. Ви вмієте читати?

— Ні.

— Я вам тут напишу карточку і ви з тою карточкою вернетеся до того пана судді, в котрого ви нині були. Він слухав уже инших свідків і може піде в акомісію і мене возьме, то ми на місці розберемо, по чім боці правда. Згода?

— Та що робити? Але я би вам дуже хотіла розповісти, як то було.

— То вже на місці в Комарівці.

До судді написав я карточку:

„Відсилаю Вам з подякою Василиху Калинчукову. Від неї знаю дещо тільки про давний пліт, ще як баба дівкою була. До нового плота я не дійшов, бо дуже далеко, найменше тріцять літ. А в мене нема стільки часу".

З той запискою вислав я Калинчукову до судді, котрий певно вже дійшов до нового плота.

ТВОРИ ТЕАТРАЛЬНІ

ЗА СИРОТОЮ БОГ З КАЛИНТОЮ, образ драматичний з житя сторони зі співами на 6 актів (14 осіб).25 к.

СЕЖЕ НЕ КРАДИ, сцена комедія з одним актї (9 осіб).....15 к.

СИРОТИ, образ драматичний з 4 актів зі співами (12 осіб).....25 к.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA",
„SVOBODA",

РІЗДВЯНА ПРОГУЛЬКА ДО ГАЛИЧИНИ.

Пан А. У. Вісса з Юнайтед Стейтс Лінії попровадить спеціяльну Різдвяну Прогульку до Галичини. Пасажері відїдуть на великім „Левіятан" з Ню Йорку 6-го грудня через Шербурґ. Ви доїдете до своїх рідних сторін на час, коли участь в Різдвяних Святах з Вашими рідними і приятелями.

Розкажіте про сю прогульку сейчас. За дуже малі гроші дістанете чисті, вигідні кабіни, найлїпший харч, великі домашні публичні кімнати, чемну обслугу в кождий час.

По повні інформації пишіть або приходіть сейчас до:

UNITED STATES LINES
45 Broadway, New York
або до Ваших місцевих аґентів.

Завідуючі управителі
United States Shipping Board

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаємо до ласкавого відома Вп. Родинців, що Українське Еміґраційне Бюро перенесло свою канцелярію з 245 Court St. до **254 Court St., Newark, N. J.** (Напротив української церкви). — За управу Бюра: **В. Гапанович.** п.п.

КОЛИ уже все завело і нема помочи, жадайте великий мінник Д. Брубалевського ґарантованих ліків на нужастарілої долегливости. **Порада даром.** Не тратьте надії і часу. Пишіть зараз до **D. Wrubalevskij, 178-180 Ave. C., New York, N. Y.,** Dept. 18-A.

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ І ҐРОСЕРНЯ межи Українцями. Рент $25.00 місячно. Бизнес виробленій. Причина продажи є вираз на форму. Голоситись до: **JOHN NOSACH, 106 Chapel St., Newark, N. J.** 263-65

УКРАЇНСЬКА гр. кат. Парохія св. Володимира в Скрентон, Па., пошукує фізичного учителя до науки шкільних дітий, давання діточих концертів і представлень. Кандидати, знаючі музику, мають першенство. Платня після умови. Зголошення надсилати на слідуючу адресу: **ST. VLADIMIR'S RECTORY, 430 N. 7th Ave., Scranton, Pa.** 261-63

БЕЗДІТНА ФАМІЛІЯ ПОШУКУЄ СПІЛЬНИКА

до 100-акрової фарми, де надається до отворення фармерського стору, а також можна по таній ціні скуплювати фармерські продукти, на чім можна заробляти добрі гроші. Досвідчення бізнесового не вимагаєсь. Фамілія може бути з дорослою або меньшою родиною. Готівки много також не вимагаю, тілки добру совісну родину, котра би хотіла жити на фармі та доробитися маєтку. Фарма в дуже красній околици, тільки 5 мінут ходу від церкви і школи, і тільки 5 миль від маркету. По дальші інформації прошу писати на адресу: 262-64

M. D. C. c/o SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по каталоґ дот

UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ФІНАНСИ ЕВРОПИ.

Усі читаємо в рідних газетах, що Европейскі Держави серіозно обговорюють свої фінансові справи і постепенно, але певно, колись полатають, мусять; то єсть мороз. (або бонди) державні і міські. Їх тепер еще можна дешево набути і заробити на реалюваці. Пишіть по цінник і інформації. 56,62,8

П. ДЕМЧУК
Представитель
DICKINSON & CHOFFY
2 Rector St., New York, N. Y.

ШАЛЯН

На днях отрималисмо з краю хустини і шалинову матерію в цвіти, слідуючі кольори: чорна з червоними цвітами, біла, зелена, синя, червона ясна і темна, всі кольори з цвітами, широка 22 цалі, оден ярд коштує $2.50. — Хустка шалінова в цвіти з френелями, 58x58 інч., ціна $15.00. Хустка шалінова з френз., 38x38 інч., ціна $8.00. Хустка шалінова з френз., 30x30 інч., ціна $5.00. Хустка шал., без френз., 27x27 інч., ціна $2.25. Хустки з шовковими пасками, 27x27 інч., ціна $2.00. Хустки інш шалінова, 27x27 інч., ціна $1.50. Замовний інш з доборо кольорів, 20x60 інч., ціна $15.00. Замовлення враз з належитістю слати на адресу:

UKRAINIAN BAZAR,
**168 E. 4th St., New York